

Романовська О.О.
КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА У СКЛАДІ ПІДГОТОВКИ ОСОБИСТОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА

У соціологічних дослідженнях мотивації праці в останні роки констатується тенденція росту пріоритету праці, спрямованої на одержання матеріальної вигоди. Друге місце по значимості в трудовій мотивації сучасної молоді займає можливість самореалізації в праці. Молоді люди досить легко засвоюють нові соціальні ролі й розраховують на свої власні сили. Як суб'єкти ринку праці, випускники вищої школи демонструють затребувані ринковими відносинами якості: активність, самостійність, індивідуалізм, раціоналізм. Трудову мотивацію й поведінкову стратегію цієї групи молоді називають професійною. Для них робота являє собою цінність як можливість розкриття особистісних здатностей, професійного росту, прояву ініціативи й творчості. Опитування студентів, що починають на старших курсах пошук роботи, показують, що вони зазнають серйозних труднощів, зіштовхуючись із проблемою соціалізації. Досвід старшого покоління виявляється неактуальним, нові орієнтири соціальної поведінки ще недостатньо оформлені, а в конкретній ситуації спілкування з роботодавцем молоді люди усвідомлюють психологічну невідповідність до «презентації» себе як фахівця й особистості. Ці труднощі породжені, по-перше, відсутністю спеціальних знань, що стосуються тактики поводження при прийманні на роботу, а по-друге, слабкою оформленістю особистісних якостей, що сприяють успішній адаптації людини в суспільстві в умовах ринкових відносин. Рішення цих проблем вимагає комплексного, системного підходу до всього навчального процесу.

Професійно-педагогічна підготовка майбутніх інженерів-педагогів завжди була зорієнтована на практичну діяльність в професійно-технічних закладах освіти. Величезну роль в цій підготовці відведено на здобуття студентами високого рівня загальної культури особистості, яка містить елементи педагогічної, психологічної, технічної культур. Отже здійснити педагогічну діяльність неможливо без сформованої комунікативної культури, тому що вона єднає всі інші складові професійно-педагогічної підготовки і дозволяє продемонструвати оволодіння предметом викладання, методикою, психологією особистості і т. ін. Тому одним з головних завдань вищої освіти є розвиток саме комунікативної культури особистості майбутнього інженера-педагога.

Подібно загальній культурі особистості, комунікативна культура формується й удосконалюється протягом всього життя людини, що містить у собі інформацію про попередній досвід спілкування й особистісну переоцінку досвіду спілкування інших. Цю точку зору підтверджують результати багатьох досліджень. Загальним для цих досліджень є те, що комунікативна культура дає кожній людині наступні можливості: 1) використовувати накопичений досвід комунікацій у нових ситуаціях; 2) фіксувати динаміку процесу комунікації й прогнозувати розвиток комунікативної ситуації; 3) робити оцінку комунікативної поведінки партнера у конкретних ситуаціях спілкування; 4) аналізувати власну комунікативну поведінку й удосконалювати її одночасно з накопиченням досвіду спілкування.